

I D Y L L E

DOOR

DR. A. ALETRINO.

Aan Dr. S. J. de Lange.

Toen ik van morgen op de zaal kwam, was het oude vrouwtje dood. Heel lang is zij niet ziek geweest. Toen hij — de man van wien zij hield, en die verpleegd werd op den mannen-kant — gestorven was, leek 't of haar levens-energie geleidelijk verdoofde en of er niets meer overbleef, waardoor haar oud, gesleten voelen werd gesteund. Zij is gaan liggen en is heen-geleefd door de gestadig meer-uitputtende verzwakking van haar krachten, een „baisse d'huile dans la lampe”, zooals men wel eens meer bij oude menschen ziet, die plotseling het eenige verliezen, wat hun het leven waard maakt om geleefd te worden.

Het is al jaren lang geleden, dat ik haar voor het eerst ontmoet heb. Net, dat ik op een ochtend, na mijn visitie, uit het armenhuis zou gaan, werd ik naar den vrouwenkant geroepen, waar zij, kort te voren, een zenuw-toeval had gekregen. Het was niet ernstig en zij was gauw weêr gekalmeerd. Maar toen ik informeerde naar de oorzaak, waardoor zij het plotseling „op haar zenuwen had gekregen”, zooals de term luidt, toen kwam ik achter een idylle, het nieuw weêr opgewaakt-zijn van een trouwe liefde tusschen twee, zóó mooi en zóó romantisch, dat het tot nu toe een raadsel voor me is gebleven, dat zulk voelen in de triestheid, in de lichteloosheid en de grijsheid van het armenhuis, zóó jaren lang kon blijven bloeien.

* * *

Het is een groot gebouw, het armenhuis, een paar eeuwen geleden opgericht en dat oorspronkelijk gebruikt werd als een soort gevangenis, een werkhuis — het wordt nog wel zoo genoemd — waar de menschen, die er werden opgesloten voor straf, van alles moesten doen. Nog kan men op een groote gevelsteen, in een der muren, lezen, dat het eigenlijk moest dienen tot straf- en verbeter-

huis. In het verloop der jaren is het van doel veranderd. Eerst diende het, nadat het echte werkhuis was afgeschaft, om menschen, die geen onderkomen hadden en geen middel van bestaan, in op te bergen. Maar eindelijk is het een inrichting geworden, waar ongeneeselijken, die lange jaren kunnen ziek zijn vóór zij dood gaan en die niet meer in staat zijn om te werken of bij zich t'huis niet kunnen worden opgepast, in worden opgenomen. Ook zijn er menschen, die door een of ander lichaams gebrek niet meer hun brood kunnen verdienen of die, nadat zij heel hun leven hebben voort-gezwoegd, te veel gesleten zijn om zooveel te verdienen, dat zij een onderkomen, al is het maar op een zolderkamer, kunnen betalen.

Behalve die fatsoenlijke en brave menschen — de slijtage uit den werk-stand van onze maatschappij — ontmoet je daar een zoodje zwervers, die van hun jeugd langs s'Heeren wegen hebben gedwaald en nooit dan in een inrichting van weldadigheid een tijdlang achtereen geregeld hebben gewoond, een zekere hoeveelheid oude dronkaards en een troepje drab, bezinksel uit de maatschappij, dat weg-gaat en weêr terug-komt, een mengelmoes van op het kantje af krankzinnigen, van op het kantje af misdadigers, van op het kantje af fatsoenlijken.

Het is er 's zomers altijd minder vol dan 's winters, omdat de zwervers en het drab — zoodra het mooie weêr belooft te komen — de oude neiging, die den heelen winter in ze heeft gesluimerd, weêr voelen wakker worden om te leven zonder regelmaat en orde, alleen naar eigen willekeur, de oude lust, hun leven-lang gevoeld behoefden weêr voelen dringen naar vrijheid en naar ruimte, zonder hooge muren. Dan trekken zij voor lange maanden weg en keeren in het najaar weêr, wanneer de natte, koude regendagen komen en wachten zij de trieste wintermaanden door, totdat de lente weêr begint te luwen. Ten minste, als zij in dien tijd niet ergens zijn dood gegaan. Want 's winters, en voornamelijk in het late najaar, sterven er veel.

De ergste zijn de chronisch-zieken, de ongeneeselijken en de opgesleten stakkers.